

Oppretting av femårig integrert masterprogram i landskapsarkitektur – universitetsdirektørens utfyllende vurderinger og merknader

Det kunstfaglige fakultetet (Kunsthøgskolen) har i samarbeid med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) gjennomført et utviklingsarbeid og levert en søknad om oppretting av et nytt studieprogram som universitetsdirektøren vil betegne som forbilledlig. Søknaden er velbegrunnet og dessuten grundig dokumentert. Den felles arbeidsgruppen utgått fra Kunsthøgskolen og AHO har som del av prosessen også hatt et eget møte med NOKUT, og fikk der flere anbefalinger som er tatt til etterretning. Fakultetets vurdering av at dette fremstår som et meget godt gjennomarbeidet studieprogram, støttes.

Etablering av studieprogram som tilbys av to eller flere institusjoner som fellesgrad, er ønsket politisk i Norge. Vellykkede fellesgrader kan utvikle og løfte både studieprogram og fagmiljø, bidra til attraktive studietilbud som svarer på nye behov, legge til rette for kobling av spisskompetanse på områder hvor hver institusjon blir for svak alene, samt innebære strategisk samarbeid om utdanning og forskning både på institusjonsnivå og i fagmiljøene.

På bakgrunn av at denne saken omhandler fellesgrad mellom to norske institusjoner, er det relevant å også se til Stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning¹ hvor behovet for samarbeid og samordning i utviklingen og planleggingen av den nasjonale studieporteføljen aktualiseres. Det er i dag for liten grad av arbeidsdeling mellom de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge, og det framholdes at det i et forholdsvis lite land er avgjørende å ha en viss grad av spesialisering og arbeidsdeling lærestedene imellom for å lykkes med å tilby utdanning av tilstrekkelig høy kvalitet. Dette omsøkte masterprogrammet i landskapsarkitektur er et godt eksempel på at to institusjoner har utviklet og i fellesskap kan tilby et studium som den enkelte institusjonen alene ikke har kunnet. Slik arbeidsdeling innebærer effektiv ressursutnyttelse, da et alternativ kunne vært at hver institusjon måtte bruke betydelig større ressurser for bygge opp to parallelle fagmiljø og i tillegg måtte konkurrere om studentene.

I søknaden begrunnes etableringen av masterprogrammet med å kunne møte presserende samfunnsutfordringer knyttet til klimaendringer, urbaniseringsprosesser, forventninger om utnyttelse av naturressurser, migrasjon og minoritetsspørsmål. Det framholdes at den aktuelle situasjonen i nordområdene og Arktis, med klimaforandringer, nye handelsruter og ressursutnyttelse, bidrar til en akselererende geopolitisk situasjon som raskt omformer de sirkumpolære områdene og gjør det nødvendig å produsere ny kunnskap for en bærekraftig samfunnsutvikling. Programmet støtter dermed tett opp om flere punkter i UiTs strategi.² At UiT skal styrke sin Arktiske profil både i utdanning og i forskning og dessuten skal bidra til mer samarbeid og

---

¹ Meld. St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning.

² [Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2020](#)

bedre arbeidsdeling i sektoren, er begge sentrale mål også i den utviklingsavtalen som UiT nylig har inngått med Kunnskapsdepartementet.³

Opptakskrav til programmet skal være generell studiekompetanse eller realkompetanse, samt godkjent opptaksprøve. Programmets tre første år gir en grunnutdanning i landskapsarkitektur med Oslo som studiested. De to siste årene gjennomføres ved UiT, slik at studentene kan trekke veksler på et stort fag-/ekspertmiljø for sin spesialisering i nordlige forhold. En forutsetning for å oppnå graden og å få utstedt vitnemål, er at alle fem årene fullføres. UiT skal være ansvarlig for utstedelse av vitnemål, men det skal gå tydelig fram at dette er en fellesgrad tildelt av AHO og UiT.

Femårig fellesgrad mellom norske utdanningsinstitusjoner

Kunnskapsdepartementet (KD) og NOKUT gir i tillegg til spesifikke krav for etablering av masterprogram, særskilte krav til studieprogram som tilbys som fellesgrad.⁴ Kravene er ulike med hensyn til om studieprogrammet tilbys i samarbeid med norske eller internasjonale institusjonspartnere. Når begge partnere er norske, skal institusjonene i fellesskap kunne oppfylle kravene relatert til selve studieprogrammet.

UiT har noe begrenset erfaring som part i studieprogram som tilbys som fellesgrad, og da kun for toårige masterprogram som tilbys i samarbeid med utenlandske institusjoner. Masterprogrammet i landskapsarkitektur er det første norske fellesgradsprogrammet som er søkt opprettet ved UiT, og trolig også det første femårige integrerte masterprogrammet innenfor Bologna-området.

Utviklingen av masterprogrammet i landskapsarkitektur har vært en meget omfattende prosess med varighet over flere år. Å etablere og drifte et *femårig* studieprogram som fellesgrad vil stille betydelige krav til UiT og AHO, både faglig og administrativt. Driften vil dessuten innebære aspekter som man ikke møter ved ordinære studieprogram. Fellesgrader må også forankres på alle nivåer, både på institutt, fakultet og i institusjonsledelsen. Videre er det avgjørende at grunnlaget for samarbeidet er strategisk fundert, og at merverdien er tydelig både for studentene og for institusjonene. Fellesgraden må i tillegg være økonomisk bærekraftig og relevant i forhold til samfunn og arbeidsliv. AHO og UiT har allerede god erfaring i et tett og flerårig samarbeid om den toårige pilotutdanningen, og derigjennom meget gode forutsetninger for et fortsatt vellykket videre samarbeid om den femårige fellesgraden. Institusjoner som allerede kjenner hverandre godt, og som har en god og åpen kommunikasjon og et godt samarbeider har størst potensial for å lykkes.

Konsortiumavtale og Felles studiekvalitetshåndbok

Studieprogram som tilbys som fellesgrad skal styres, utvikles og kvalitetssikres på konsortiumnivå, og det skal inngås en avtale (konsortiumavtale) som regulerer ansvarsforholdet mellom de samarbeidende partene. Avtalen skal klargjøre hvem som leder konsortiet og hvem som skal være representert fra de ulike institusjonene, og den skal beskrive hovedpunktene i fellesgradssamarbeidet, herunder organiseringen av studieprogrammet, hvordan man forholder seg til eventuelle ulikheter i lokale regelverk og rutiner, gradstildeling og vitnemålsutforming. Videre skal avtalen sikre at studenter som er tatt opp til programmet gis studieopphold av et visst omfang ved de samarbeidende institusjoner, samt regulere hvordan ansvaret for

---

³ En forsøksordning med å innføre utviklingsavtaler mellom institusjonene og Kunnskapsdepartementet skal bidra til å løse den politiske utfordringen med å oppnå mangfold, arbeidsdeling og spesialisering mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene. Utviklingsavtale mellom UiT og Kunnskapsdepartementet ble vedtatt i universitetsstyret den 26.10.2017 i sak 36/17.

⁴ KDs [Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning § 4-2](#) og NOKUTs [Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning § 2-5](#) og tilhørende veiledning.

studenter som er tatt opp til programmet skal ivaretas dersom fellesgraden opphører. KD krever forøvrig at institusjonene rapporterer til NOKUT om hvilke fellesgrader de gir.

Siden fellesgrader kan være svært ulike både i form og innhold, finnes det ingen offisiell og felles mal for hvilke elementer som skal inngå i en konsortiumavtale. Det finnes likevel en rekke manualer/håndbøker, anbefalinger fra ulike ekspertgrupper og såkalte «Best Practice», som gir føringer for innholdet i en slik avtale. Som nevnt angir dessuten KD og NOKUT nasjonale krav til hva som minimum skal reguleres i avtaler om fellesgradssamarbeid.

Foreliggende forslag innebærer at det overordnede ansvaret for styring og drift av programmet skal tillegges et konsortiumstyre, og at den operative faglige ledelsen av programmet skal legges til et eget programstyre. Begge styrene skal være sammensatt av medlemmer fra begge institusjoner. Konsortiumstyret skal fastsette reglement for programstyret. Styring og drift av studieprogrammet foreslås utført via et felles avtaleverk, gitt i konsortiumavtalen og felles studiekvalitetshåndbok for masterprogram i landskapsarkitektur.

Konsortiumavtalen for masterprogrammet i landskapsarkitektur dekker, slik universitetsdirektøren vurderer det, i all hovedsak både påkrevde og anbefalte elementer. I studiekvalitetshåndboken og konsortiumavtalen gis gode og utførlige beskrivelser av ansvarsfordelingen mellom de to partnerinstitusjonene, også ovenfor potensielle søkere og studenter. Universitetsdirektøren er tilfreds med at det er lagt vekt på å ivareta et helhets- og nærhetsprinsipp ved at alle styrer, råd og komiteer skal ha representasjon fra begge institusjonene.

Det er likevel noen forhold i avtalen som anbefales nærmere spesifisert, omformulert eller endret før avtalen signeres. Dette gjelder blant annet delegasjon av fullmakt fra universitetsstyret til konsortiumstyret (avtalens punkt 3 a), oppnevning av egen klagenemd (punkt 5 b) og behandling av saker som gjelder utestengning og bortvisning (punkt 5 d). Rekruttering av manglende fagmiljø kunne også være et forhold som begge institusjonene gjensidig forpliktet seg til gjennom konsortiumavtalen. I punktet nedenfor om fagmiljø er dette problematisert nærmere. Universitetsdirektøren vil følge disse og øvrige merknader til konsortiumavtalen og studiekvalitetshåndboka opp direkte med fakultetet før avtalen signeres av partene. Det forutsettes at avtalen er klar til signering før det åpnes for å søke opptak til programmet den 1. februar 2018.

Studieplan

Studieplanen dekker i all hovedsak de innholdskrav som gjelder for UiTs studieprogram. Noen forhold som vanligvis skal beskrives i studieplanen, framgår imidlertid i konsortiumavtalen og i felles kvalitetshåndbok. Dersom disse dokumentene ikke er tilgjengelig for studentene, anbefales det at studieplanen kompletteres med henblikk på dette da det ved fellesgrad er spesielt viktig å sikre at studentene får tilstrekkelig informasjon om hvordan studiet skal gjennomføres og hvilke regler som gjelder på gitte tidspunkt i studieløpet. Universitetsdirektøren har for øvrig noen mindre merknader til studieplanen, og vil ta dette direkte med fakultet.

Studieprogrammets relevans og samspill med arbeids- og næringsliv

Masterprogrammet er ifølge søknaden utarbeidet av et meget godt kvalifisert fagmiljø, og erfaringene fra pilotutdanningen framholdes som viktig for utviklingen av studieprogrammets innhold. Eksterne fagmiljøer i Norge og fra utlandet har bidratt slik at faglig innhold, nivå, læringsutbytte og relevans er utarbeidet i henhold til europeiske fagspesifikke akkrediteringskrav gitt av den internasjonale landskapsarkitektorganisasjonen *International Federation of Landscape Architects* (IFLA). Forutsatt oppretting av studieprogrammet, vil institusjonene søke til IFLA om akkreditering. Denne akkrediteringen er ifølge Kunstfak et viktig kvalitetsstempel og et avgjørende fortrinn for at søkere skal velge dette programmet. Studieprogrammets relevans er dokumentert ved støtteerklæringer fra flere viktige aktører i avtagerfeltet. I tillegg er det vist til analyser og kandidatundersøkelser gjort på nasjonalt nivå.

Samspill med arbeids- og næringsliv har stått på den politiske agendaen i Norge i flere tiår, og det har vært en sterk tro på at høyere utdanning og arbeidsliv kan ha gjensidige positive virkninger på hverandre. I Kvalitetsmeldingen er det løftet fram tiltak nasjonalt og institusjonelt som skal sikre at både de enkelte studieprogrammene og institusjonenes helhetlige programportefølje er relevant for samfunns- og arbeidsliv i dag og i fremtiden, tilrettelegger for at studentene lærer i samspill med samfunns- og arbeidsliv (og vice versa), og at det finnes velfungerende fora for kontakt mellom læresteder og arbeidsliv på hensiktsmessig nivå. Dette er videre konkretisert gjennom nye og skjerpede krav til forvaltningen av studieprogrammene og fagmiljøenes virksomhet⁵. Med henblikk på dette er det gledelig at det i søknaden utførlig er vist til at det gjennom pilotperioden allerede er utviklet et betydelig nettverk av eksterne samarbeidspartnere som er benyttet i utviklingen og kvalitetssikringen av foreliggende forslag til det femårige masterprogrammet i landskapsarkitektur. Og videre at dette nettverket dessuten skal bistå i både undervisning, evaluering og videreutvikling av programmet, for slik å sikre programmets relevans og rett kopling til både arbeids- og næringsliv, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Universitetsdirektøren vil også berømme at det i felles studiekvalitetshåndbok ikke bare er sagt at studieprogrammet skal evalueres, men at det fremgår konkrete beskrivelser av system for ekstern evaluering, markedsundersøkelser og kandidatundersøkelser. Dette er helt i tråd med de krav som nå settes for sikring av faglig relevans for det enkelte studieprogram, og noe som fremover må få et større fokus for alle UiTs utdanninger.

Studentrekrutteringsgrunnlag

I søknaden gjøres det grundig rede for rekrutteringssituasjonen ved tilsvarende studier i Norge. Dokumentasjon fra offentlig registrerte søker tall viser at det er stor etterspørsel etter studier innen landskapsarkitektur og at etterspørselen langt overstiger opptakskapasitet på de tilbud som eksisterer per i dag. Det er også vurdert slik at den faglige profilen til den omsøkte fellesgraden er ulik den som tilbys i eksisterende landskapsarkitektutdanninger i Norge. I søknaden inngår også påkrevde vurderinger av studentrekrutteringsgrunnlaget i forhold til å etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium, samt begrunnelse for hvilket studenttall som vil gi et tilfredsstillende læringsmiljø. Universitetsdirektøren finner på dette grunnlag at studentrekrutteringsgrunnlaget og samfunnets behov for kompetansen er meget godt dokumentert ut fra forventet etterspørsel og samlet kapasitet knyttet til tilsvarende eller lignende studietilbud både ved AHO/UiT og andre institusjoner.

Læringsutbytte

Beskrivelsen av studieprogrammets læringsutbytter skal tydeliggjøre overfor både potensielle søkere og studenter hva de lærer på studiet. Læringsutbyttebeskrivelsene fremgår dessuten på kandidatenes vitnemål, og skal tydelig kommunisere og gi innsikt i hovedinnhold og faglig profil til avtagerfeltet. I søknaden framholdes at læringsutbyttebeskrivelsen reflekterer de kunnskaper, ferdigheter og den generelle kompetanse som er påkrevet for en landskapsarkitekt, også i henhold til dette studiets spesifikke kunnskapsområder. Slik universitetsdirektøren vurderer det ut fra et administrativt ståsted, synes det som om dette er godt ivare tatt. Utformingen av læringsutbyttebeskrivelsen synes gjort på bakgrunn av grundige faglige vurderinger, godt forankret i fagmiljøene slik det er påkrevet. At de delene fellesgraden består av utgjør en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet, ser ut til å være sikret. Læringsutbyttebeskrivelsen er også tydelig formulert som en kompetansebeskrivelse ved fullført studium, slik den skal, og er ellers i overensstemmelse med de krav som er gitt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket til både generisk og fagspesifikk kompetanse på et masternivå. Herunder grad av selvstendighet, evne til å kunne analysere og gjøre velbegrunnede vurderinger,

---

⁵ Jf. § 2-2 (2), § 2-3 (6) og § 2-3 (7) i Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning

samt å kunne bidra til nyskaping. Studieprogrammets spesifikke faglige profil er også synliggjort, også slik at det vil ha informasjonsverdi for avtagerfeltet.

Det anbefales likevel at fagmiljøet vurderer om de punkter som er formulert i kategorien «generell kompetanse» er noe mer fagspesifikke enn hva denne kategorien er ment å dekke. Det kan i den sammenheng være nyttig å se til råd som er gitt i en nasjonal gjennomgang av læringsutbyttebeskrivelser ved norske høyere utdanningsinstitusjoner på oppdrag fra KD⁶, hvor sakkyndig komité viste til at læringsutbyttebeskrivelser innen arkitektur- og andre utdanninger med vekt på formgivningskompetanser ofte har funnet det utfordrende å dele opp læringsutbyttebeskrivelsene i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse – og at det synes mer krevende å formulere læringsutbytter under kategoriene «ferdigheter» og «generell kompetanse», enn under kategorien «kunnskap».

Universitetsdirektøren har ikke vurdert emnene eller læringsutbyttebeskrivelsene til emnene som inngår i masterprogrammet, men forutsetter at fagmiljøene har utviklet disse med henblikk på at arbeidsomfang, faglig innhold, progresjon, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset det overordnede læringsutbyttet for studieprogrammet.

For øvrig er studentaktive læringsformer som bidrar til engasjement og læring, og det at studentene skal ha en aktiv rolle i læringsprosessen, også nye krav til studietilbudene. Dette er forhold som i høy grad er ivarettatt i det omsøkte masterprogrammet.

Vitnemål og innpassing

Et fellesgradsprogram skal være et unikt studieprogram av høy kvalitet, og det skal gi en faglig merverdi sammenliknet med andre studieprogram. I henhold til foreslåtte bestemmelser for det omsøkte programmet kreves det at minimum 120 studiepoeng (av totalt 300) er avlagt som del av fellesgradsprogrammet for å få utstedt vitnemål. Dette innebærer at annen utdanning tilsvarende en bachelorgrad (180 studiepoeng) i teorien kan innpasses i masterprogrammet. Universitetsdirektøren er usikker på om det vil være mulig å oppnå læringsutbytte og den faglige merverdien som fellesgraden skal gi, dersom en betydelig del av utdanningen er avlagt utenfor fellesgradsprogrammet. Slik universitetsdirektøren forstår konsortiumsavtalens bestemmelse om dette, er valget begrunnet i gjeldende krav om at minimum 60 studiepoeng må være avlagt ved institusjonen som tildeler grad (jf. Forskrift om godskriving av høyere utdanning § 2), i dette tilfellet tolket dithen at 60 studiepoeng må være avlagt ved hver av de samarbeidende institusjonene. Det framgår imidlertid av § 4 i samme forskrift at det kan fastsettes unntak fra denne bestemmelsen for fellesgrader.

Universitetsdirektøren anbefaler at partene vurderer å benytte seg av denne unntaksbestemmelsen og dermed skjerper kravet til antall studiepoeng som må avlegges som del av fellesgradsprogrammet. Eksempelvis vil et krav om minimum 180 studiepoeng sikre at det ikke kan innpasses en hel bachelorutdanning.

Internasjonalisering og utvekslingsavtaler

I studieplanen for programmet er det lagt opp til at studentene kan velge å reise på utveksling i 7., 8. eller 9. semester, det vil si på studieprogrammets masternivå og etter at UiT har overtatt det administrative ansvaret for studentene. Dette vil, slik universitetsdirektøren vurderer det, være utfordrende siden studenter som ønsker utveksling i sitt 7. semester, må søke om dette mens de er i sitt 6. semester og fortsatt administreres av AHO. Det må derfor påregnes en overlappende administrasjon mellom AHO og UiT for å få til studentutveksling i 7. semester, og det må beskrives nærmere i avtaleverket hvordan dette skal gjøres.

---

⁶ [Kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser \(NOKUT, sluttrapport november 2015\)](#)

De dokumenterte utvekslingsavtalene som er vedlagt søknaden er avtaler som AHO har inngått med institusjoner de samarbeider med. UiT har per i dag ingen utvekslingsavtaler som er relevante for masterprogrammet i landskapsarkitektur. Siden UiT ikke kan sende studenter på utveksling gjennom AHOs avtaler, vurderer universitetsdirektøren det som nødvendig at institusjonene reforhandler eksisterende avtaler ved AHO slik at de også gjelder for UiT, eller at det inngås nye faglig relevante avtaler for fellesgraden. Det er viktig å legge til grunn de nye kravene som innebærer at institusjonene skal sikre at studenter ved alle studieprogram som fører fram til en grad, kan tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og at relevansen av utvekslingsoppholdet er sikret av fagmiljøet tilknyttet masterprogrammet i landskapsarkitektur.

Programmet har for øvrig flere ordninger for internasjonalisering som sikrer at studiet tilbys i en internasjonal kontekst, også for studenter som velger å ikke reise på utveksling.

Uttekslingsavtaler betinger gjensidighet og balansert utveksling inn og ut. Det vil si at det vil være en betingelse for antall studenter man sender ut, at man kan motta like mange inn. Innreisende studenter vil ikke være omfattet av avtaleverket knyttet til fellesgraden, men vil i tråd med utvekslingsavtalene ha behov for boligassistanse og eventuelt studentvisum til Norge. Universitetsdirektøren gjør oppmerksom på at dette er forhold som bør inkluderes i planleggingen av infrastruktur.

Universitetsdirektøren merker seg at det skal legges til rette for mobilitet også blant faglige og administrativt ansatte, samt at studieprogrammet skal dra veksler fra et allerede etablert internasjonalt faglig nettverk. Dette vurderes som svært positivt og helt i tråd med gjeldende krav til internasjonalisering.

Læringsmiljø

For å sikre god ivaretagelse av studentene og deres læringsmiljø ønsker fakultetet at det tas opp maksimalt 20 studenter per år, og minimum seks studenter. Første opptak av studenter til programmet er høsten 2018. Det første studentkullet kommer til UiT høsten 2021 og uteksamineres våren 2023. Fra og med 2022 vil det være studentkull på alle årstrinn av programmet. Fakultetet forventer for øvrig at frafallet av studenter under veks i programmet skal være lavt, og vil ha spesiell oppmerksomhet på å hindre frafall i forbindelse med at studentene skal skifte studiested fra Oslo til Tromsø.

Sikring av et godt og helhetlig læringsmiljø for studentene er ekstra krevende og viktig i studieprogram som skal gjennomføres ved to studiesteder med stor geografisk avstand. Dette synes godt ivare tatt, herunder at det i gjennomføringen av programmet skal være stort fokus på tilrettelegging for at overgangen mellom de to studiestedene skal oppleves smidig for studentene og ikke minst at fagmiljøet skal fremstå og oppleves som ett felles fagmiljø.

Fagmiljø

En del av det etablerte fagmiljøet ved AHO og UiT skal bidra direkte inn i det omsøkte programmet. Ved UiT er det tilsatt en ny professor med oppstart 1.2.2018, og ansettelse av nytt stipendiat er under oppfølging. Videre er det utarbeidet en plan for rekruttering som skal sikre ytterligere kompetanse og dimensjonering av fagmiljøet tilknyttet fellesgraden. Det er lagt opp til at det i perioden 2017-2021 skal rekrutteres til sammen 9,3 vitenskapelige stillinger fordelt på seks 100% førstestillinger (fire ved AHO og ytterligere to ved UiT), en 50% førstestilling, en 30% tegnelærer og fem 50 % universitetslektorer (tre ved AHO og to ved UiT). I tillegg vil det knyttes professor II-stillinger, stipendiatstillinger og timelærerstillinger til miljøet. Det er utarbeidet en oversikt over eksisterende fagmiljø, rekrutterings- og bemanningsplan.

Fagmiljøet tilknyttet fellesgraden skal altså utgå fra eksisterende fagmiljø ved AHO og UiT, i tillegg til at det skal rekrutteres fagpersoner til drøyt ni nye stillinger i takt med utbygging av programmet - og i henhold til kompetansebeskrivelse og fastsatt rekrutteringsplan. Det framholdes i søknaden at bemanningsplanen er

utarbeidet på grunnlag av gjeldende krav fra NOKUT og at dimensjoneringen av fagmiljøet ellers er planlagt i direkte sammenheng med finansieringskategori, studieprogrammets egenart, undervisningsformer som krever høy lærertetthet, ivaretagelse av et helhetlig læringsmiljø på tvers av to institusjoner, samt akkrediteringskrav fra IFLA.

Universitetsdirektøren ser imidlertid flere problemstillinger her. For det første kan ikke universitetsdirektøren ut fra en i hovedsak administrativ vurdering, og med bakgrunn i foreliggende dokumentasjon, gjøre noen nøyaktig kontroll av at samtlige kvantitative og kvalitative fagmiljøkrav er innfridd slik disse er gitt fra Kunnskapsdepartementet og NOKUT, og har heller ikke forutsetninger for å vurdere kravene gitt fra IFLA. Hvilken betydning det eventuelt har i forhold til kravene at noen fagpersoner er ansatt på det som omtales som «kunstnerisk grunnlag» bør kanskje også undersøkes nærmere. For det andre er ikke fagmiljøkravene oppfylt fullt ut på søknadstidspunktet eller innen studiestart, men skal utbygges under vegs. En tredje problemstilling er at det ut fra søknaden ikke fremkommer hvorvidt det er foretatt noen risikovurdering i forhold til å faktisk klare å rekruttere de nye fagpersonene i henhold til foreliggende tids- og bemanningsplan.

Hvorvidt studieprogrammet skal opprettes selv om samtlige fagmiljøkrav ikke er på plass, verken på søknadstidspunktet eller innen studiestart, er en vanskelig vurdering. UiT kan i utgangspunktet ikke opprette studieprogram hvor det er mangler knyttet til fagmiljøet. Til sammenligning må alle kvantitative krav til fagmiljøet være oppfylt ved søknadstidspunktet for institusjoner som må søke NOKUT om akkreditering. Hvis fagmiljøet skal utvides utover det som finnes på søknadstidspunktet, krever NOKUT at det er utarbeidet kompetanseprofil, utlysningstekst, intensjonsavtale eller lignende, slik at de sakkyndige kan gi en konkret, helhetlig vurdering av det planlagte fagmiljøets kompetanse og sammensetning. Kun når det er mindre mangler i fagmiljøet kan NOKUT vedta såkalt *tilsagn* om akkreditering. Akkreditering vil imidlertid ikke gis før tilsettingsavtaler er signert, og tilsettingen er vurdert av NOKUT.

På forespørsel fra universitetsdirektøren opplyser Kunstfak at rekrutteringsmarkedet for vitenskapelig personell ikke er stort, og at det av den grunn allerede er satt i gang et arbeid for å sikre rekruttering. Det skal opprettes en letekomité, og tiltak vil bli drøftet med og gjennomført i samarbeid med Norske Landskapsarkitekters forening (NLA). Forberedende kontakter med NLA er gjennomført og foreningen bekrefter at behovet for landskapsarkitekter med den bakgrunnen som dette studiet vil gi, er stort.

Universitetsdirektøren har videre merket seg at det i søknaden fremkommer grundige vurderinger av påkrevde forhold omkring gjeldende krav til fagmiljø, og finner det sannsynliggjort at det samlede fagmiljøet - når det er fullt utbygd - vil ha den nødvendige kompetansen, bredden, relevansen og stabiliteten for å drive et studieprogram på masternivå. Det synes også som om det er godt tilrettelagt for at dette studieprogrammet er basert på samarbeid og deling av faglighet mellom AHO og UiT.

Universitetsdirektøren har etter en grundig helhetsvurdering valgt å innstille på oppretting av studieprogrammet selv med nevnte mangler i fagmiljøet. I vurderingen er det lagt vekt på kvaliteten i alle deler av arbeidet som er gjort i tilknytning til dette studieprogrammet, at det *er* utarbeidet en kompetanseprofil og bemanningsplan på grunnlag av gjeldende krav, at institusjonene ikke starter fra null men allerede har etablerte fagmiljø innen de fagområder som inngår i fellesgraden, at det i hovedsak er de kvantitative fagmiljøkravene som mangler og at flere av de kvalitative kravene er på plass, at det er to institusjoner som i fellesskap skal oppfylle gjeldende krav, og at UiT og AHO allerede har lang og god erfaring som samarbeidsinstitusjoner innen landskapsutdanning. At det eksisterende fagmiljøet kan vise til dokumenterte resultater på høyt nivå, samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt, samt gode betingelser for videre FoU-virksomhet koplet til studieprogrammet, er også lagt til grunn.

Med henblikk på dette vurderer universitetsdirektøren risikoen for ikke å kunne tilby studentene en fullverdig utdanning gjennom hele studiets forløp, som liten. Dersom det mot formodning likevel ikke skulle lykkes å

innfri alle fagmiljøkrav innen planlagt tid, vil en løsning kunne være å nedskalere studenttallet og eventuelt gjøre andre tiltak for slik å sikre at fagmiljøets størrelse er tilpasset antall studenter, studieprogrammets egenart og annen påkrevet virksomhet i fagmiljøet.

Det er viktig å understreke at det ligger store og felles forpliktelser fra begge institusjonene om å få på plass fagmiljøet, og dette arbeidet må prioriteres og starte umiddelbart. Universitetsdirektøren vil følge dette nøye opp videre og foreslår i innstillingen at konsortiumstyret skal rapportere om og holde universitetsdirektøren kontinuerlig orientert om status for rekruttering av fagmiljø i henhold til fastsatt bemanningsplan, første gang innen utgangen av vårsemesteret 2018.

Finansiering

Kostnadene ved studieprogram som tilbys som fellesgrad er ofte høyere enn for ordinære studieprogram, både i forbindelse med utvikling og drift av programmene. Med adgangsbegrensning på 20 studenter er studieprogrammet fullfinansiert gjennom tildelingen av studieplasser fra Kunnskapsdepartementet. Studieprogrammet er dessuten finansiert i en kategori som blant annet tar høyde for høy grad av utstys- og lærerintensitet. Kunstfak framholder på denne bakgrunn at det ikke foreligger noen risiko knyttet til finansiering av studieprogrammet. Universitetsdirektøren tar dette til etterretning.

Jørgen Fosslund
kst. universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
studiedirektør